

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/39/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719202305
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8719202305.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Karola Krochtu a JUDr. Andreja Radomského v právnej veci žalobcu M. P., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. Z., t. č. bytom A. Z., O. XXX/XX, proti žalovanému M. M., nar. X.X.XXXX, bytom A. Z., C. XXX/X, zast. Mgr. Petrom Lindemanom, advokátom, Murgašova 86/1, Poprad, IČO: 42239290, o zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. 13C/9/2019 - 171 zo dňa 11.01.2023, takto

rozhodol:

M e n í uznesenie vo výroku o trovách konania tak, že stranám náhradu trov prvoinštančného a predchádzajúceho odvolacieho konania nepriznáva.

Náhradu trov tohto odvolacieho konania stranám n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie rozhodol tak, že I. Konanie zastavuje, II. Žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.
2. Právne odôvodnil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie podľa ust. § 144, § 145 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej CSP).
3. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca žalobou doručenu súdu dňa 29.4.2019 žiadal, aby súd zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaného k pozemku parc. č. KN-E XXXX/X - orná pôda nachádzajúceho sa v k. ú. A. Z., zapísaného na LV č. XXXX a vysporiadal podielové spoluvlastníctvo tak, že nehnuteľnosť prikáže do výlučného vlastníctva žalobcu. Podaním doručeným súdu dňa 11.11.2022 zoberal žalobu v celom rozsahu späť.
4. Žalovaný vo vyjadrení doručenom súdu dňa 8.12.2022 uviedol, že súhlasí so zastavením konania a žiadal priznať nárok na náhradu trov konania.
5. Nakoľko žalobca zoberal žalobu v celom rozsahu späť a žalovaný súhlasil so zastavením konania, súd v zmysle cit. zák. ustanovení konanie zastavil.
6. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie tak, že priznal nárok na náhradu trov konania žalovanému v plnom rozsahu. K zastaveniu konania došlo na základe späťvzatia žaloby, ktoré nebolo motivované správaním žalovaného, pretože v priebehu konania nedošlo k zrušeniu a vysporiadaniu podielového spoluvlastníctva dohodou, preto z procesného hľadiska zastavenie konania zavinil žalobca. Súd prvej inštancie nevzhladol ani žiadne dôvody na aplikáciu § 257 CSP, preto priznal nárok na náhradu trov konania žalovanému.

7. Proti tomuto uzneseniu, a to iba čo do výroku o trovách konania (II.), podal včas odvolanie žalobca. Právne odôvodnil svoje odvolanie podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP. Mal za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnemu skutkovému zisteniu. Už v konaní mal uviesť, že sa nachádza v zložitej sociálnej aj finančnej situácii. Z toho dôvodu podal na Okresný súd Poprad aj návrh na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, a to dňa 26.01.2023. Jediným jeho príjmom je priemerná mesačná suma v čistom za posledných 7 mesiacov vo výške 657,- eur. Iný príjem nemá. Toho času je práceneschopný od 16.12.2022, a bola mu v mesiaci január 2023 vyplatená nemocenská dávka vo výške 95,- eur. Čo sa týka majetkových pomerov s výnimkou tohto spoluvlastníckeho podielu na spornom pozemku, ktorý je predmetom tohto súdneho konania nevlastní žiaden hnuteľný majetok s výnimkou 24 ročného U. Z. U. a žiadny nehnuteľný majetok. Býva spolu s manželkou a štyrmi maloletými deťmi v unimobunke, t.j. v jednej väčšej miestnosti o veľkosti cca XX m², pričom jeho X ročná dcéra je sluchovo postihnutá s načúvacími prístrojmi na oboch ušiach, a sú potrebné pravidelné lekárske návštevy v C. na poliklinike A.. Jeho manželka pracuje ako operátor výroby (lepenie papúč). Rovnako ako u neho, aj jej priemerný mesačný príjem je vo výške 400,- eur, avšak toho času je práceneschopná, z dôvodu vážnejších kardiologických zdravotných problémov a problémov s pečeňou. Trvalý pobyt mal s rodinou u svojho uja, avšak prakticky sú bezdomovci, pretože ako X členná rodina žijú v jednej miestnosti, o veľkosti XX m² mimo tejto adresy. Mal za to, že priznaním práva na náhradu trov konania žalovanému sa nepriaznivo zasiahne do jeho už aj tak zlej a bezútešnej sociálnej a majetkovej sféry. Poukázal na znenie ust. § 157 CSP, aj na R24/1964, ktoré citoval. Zároveň mal za to, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodňujú nepriznanie náhrady trov konania žalovanému. Obaja s manželkou sú práceneschopní, a v súčasnosti nemajú vedomosť o tom, či vôbec budú schopní nastúpiť opäť do zamestnania, najmä manželka má vážne zdravotné problémy. Zároveň predložil návrh na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov - formulár. Preto navrhol, aby odvolací súd v napadnutom rozsahu uznesenie zmenil tak, že žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania nebude priznaná.

8. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 13C/9/2019 - 188 zo dňa 14.02.2023 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov v tomto konaní. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 09.03.2023. Po preskúmaní a zvážení pomerov žalobcu, mal súd prvej inštancie za to, že priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi nie je dôvodné. Súdny poplatok za podané odvolanie voči výroku o náhrade trov konania predstavuje 5,- eur, čo je v možnostiach žalobcu zaplatiť bez toho, aby bolo ohrozené uspokojenie jeho základných životných potrieb. Preto návrhu žalobcu na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov nevyhovel.

9. Odvolanie žalobcu proti výroku o trovách konania bolo zaslané žalovanému prostredníctvom jeho právneho zástupcu, vyjadrenie do spisu predložené nebolo.

10. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie, v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o trovách konania (II.), v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasledujúcich CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania, podľa ust. § 385 CSP a contrario, a zistil, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca potom čo žiadal vyporiadať podielové spoluvlastníctvo tak, že mu nehnuteľnosť prikáže súd do výlučného vlastníctva žalobcu, podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 11.11.2022 zobrať žalobu v celom rozsahu späť. Žalovaný vo vyjadrení súhlasil so zastavením konania, a žiadal priznať trovy konania v celom rozsahu. Súd prvej inštancie v bode 6 odôvodnenia uznesenia konštatoval, že k zastaveniu konania došlo na základe späťvzatia žaloby, ktoré nebolo motivované správaním žalovaného. V priebehu konania nedošlo k zrušeniu a vysporiadaniu podielového spoluvlastníctva dohodou. Preto z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniť žalobca. Súd prvej inštancie nevzhladol ani žiadne dôvody na aplikáciu § 257 CSP, preto priznal nárok na náhradu trov konania žalovanému vo vzťahu k žalobcovi (§ 256 ods. 1 CSP).

13. Z obsahu spisu vyplýva, že vo veci bolo rozhodnuté dňa 19.11.2021 rozsudkom, ktorým súd prvej inštancie I. Zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaného k pozemku KN-E parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere X.XXX m², zapísanému na LV č. XXXX pre k. ú. A. Z. a nehnuteľnosť prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného. II. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu za jeho spoluvlastnícky podiel v sume 304,73 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. III. Náhradu trov konania stranám nepriznal.

14. Odvolací súd uznesením č.k. 5Co/9/2022 - 158 zo dňa 19.07.2022 zrušil rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie nedal odpoveď na otázku prečo nezohľadnil správanie sa žalovaného, a to že je menšinovým spoluvlastníkom a iba skutočnosť, že tento môže účelnejšie využiť nehnuteľnosti, ktorých podielovým spoluvlastníkom je žalobca, a to že žalobca momentálne nemá na tieto nehnuteľnosti preukázateľne potvrdený prístup, aj keď sám uviedol, že o tomto prístupe už rokuje. Tak odvolaciemu súdu, ako aj súdu prvej inštancie je známe aké obtiažne je rokovať so Slovenským pozemkovým fondom. Zároveň je aj logické tvrdenie žalobcu, že susedia čakajú ako skončí prebiehajúci súdny spor, a následne budú s ním rokovať o prístupe k jeho nehnuteľnosti.

15. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie predčasne rozhodol, keď vyporiadal podielové spoluvlastníctvo strán sporu tak, že prikázal podiel žalobcu žalovanému. Preto jeho rozhodnutie nie je vecne správne. Preto odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené postupom podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil rozsudok a postupom podľa § 391 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. V prvom rozhodnutí, ktorým súd prvej inštancie zrušil podielové spoluvlastníctvo a nehnuteľnosť prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného, súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol podľa ust. § 257 CSP. Konštatoval, že ust. § 257 CSP umožňuje vo výnimočných prípadoch, ktoré možno charakterizovať ako dôvody hodné osobitného zreteľa zmierniť nepriaznivý dopad právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania pre stranu sporu. Súd prvej inštancie ako dôvody hodné osobitného zreteľa hodnotil predovšetkým osobné a majetkové pomery žalobcu, ktorý ako vyplýva z rozhodnutia Centra právnej pomoci, kancelária L. M., zo dňa XX.X.XXXX, ako aj z rozhodnutia zo dňa 15.7.2021, má príjem, ktorý nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a stará sa o štyri nezaopatrované deti. Súd prvej inštancie taktiež vzal do úvahy, že žalobca bol nútený domáhať sa zrušenia podielového spoluvlastníctva keďže žalovaný napriek tomu, že je menšinovým spoluvlastníkom, užíval predmetný pozemok v celom rozsahu bez súhlasu žalobcu a neprejavil ani skutočný záujem o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva dohodou.

17. Podľa ust. § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

18. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že späťvzatie žaloby zavinil žalobca. Po rozhodnutí odvolacieho súdu zbral žalobu späť. Žalovaný so späťvzatím žaloby súhlasil, a žiadal priznať trovy konania.

19. Podľa ust. § 257 CSP: „Výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.“

20. Vo vzťahu k aplikácii ust. § 257 CSP, odvolací súd uvádza, že toto ustanovenie predstavuje výnimku pri rozhodovaní o trovách konania. Účelom tohto ustanovenia je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolútného práva. Je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynuli z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Zo slovného znenia vyššie uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Úvaha

súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci.

22. Ustanovenie § 257 CSP preto nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane konania; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený.

23. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán konania a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významnými z hľadiska aplikácie § 257 CSP sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj strán v priebehu konania a pod.

24. Zákon explicitne nevypočítava, ktoré okolnosti sú relevantné do takej miery, že môžu predstavovať dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Judikatúra považuje za nepostačujúci na aplikáciu § 257 CSP len všeobecný záver hodnotiaci dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku (porov. R 34/1982, R 23/1989).

25. Odvolací súd má za to, že na strane žalobcu skutočne existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Ide o preukázateľne zlé majetkové pomery, sociálne pomery, ale aj osobné pomery, tak žalobcu ako aj jeho manželky. Aj keď žalobcovi nebolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov za odvolanie vzhľadom k skutočnosti, že sa jedná iba o sumu 5,- eur vo vzťahu k trovám konania, uvedené nemá relevanciu vo vzťahu k celým trovám konania. Žalovaný uviedol, že jeho mesačný príjem je vo výške 657,- eur, a mesačný príjem jeho manželky je cca 400,- eur. Avšak je v súčasnosti od 16.12.2022 (teda pred dátumom rozhodovania súdu prvej inštancie) práceneschopný. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie, v januári 2023 mu bolo vyplatené nemocenské vo výške 95,- eur. Ako to vyplýva z jeho žiadosti o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, žalobca býva v unimobunke, náklady za bývanie zahŕňajú 30,- eur za vodu, 120,- eur za teplo, 131,59 eur za elektrinu. Vlastní motorové vozidlo Z. U., rok výroby XXXX bez hodnoty. Aktuálny zostatok na účte má 6.58,- eur. Cestovné do zamestnania predstavuje mesačne sumu vo výške 100,- eur, na lieky mesačne vynakladá 30,- eur. Aj keď manželka má zarobiť 400,- eur, v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bola práceneschopná. Žalobca sa stará o 4 nezaopatrené deti. Uvedené skutočnosti zo strany žalovaného spochybnené neboli.

26. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný argumentoval predovšetkým tým, že vykonáva poľnohospodársku činnosť na všetkých pozemkoch, ktoré sa nachádzajú v bloku, kde sa nachádza, a predmetný pozemok, pričom ide o lokalitu s výmerou XX,XX hektára. Teda že dokáže lepšie zabezpečiť poľnohospodársku činnosť aj na pozemku, ktorý ako jediný pozemok vlastní žalobca. Aj keď iné majetkové pomery súd prvej inštancie ani odvolací súd na strane žalovaného nezistoval, vzhľadom na jeho tvrdenie, že obhospodaruje skoro XX hektárov pôdy, rozhodnutie o nepriznaní trov vo vzťahu k nemu podľa názoru odvolacieho súdu nebude mať dopad na jeho majetkové pomery, tak ako by to bolo pri rozhodnutí o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť trovy konania žalovanému.

27. Preto odvolací súd postupom podľa ust. § 388 CSP zmenil uznesenie vo výroku o trovách konania tak, že stranám náhradu trov prvoinštančného a predchádzajúceho odvolacieho konania nepriznal.

28. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 257 CSP. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný, žiadne trovy odvolacieho konania mu však nevznikli. Trovy odvolacieho konania nevznikli ani neúspešnému žalovanému, pretože vyjadrenie z jeho strany do spisu predložené nebolo. Princípu spravodlivosti by však nezodpovedal výrok, ktorým by bolo uložené v tomto konaní uhradiť trovy odvolacieho konania žalobcovi od žalovaného, ktorý nezavinil zastavenie konania.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).